N°. 114.

MIDDELBURGSCHE COURANT.

Zaturdag 21 September.

Besturen en Administratien.

VERKIEZINGEN.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Stad MIDDELBURG;

Gezien art. 69 van de Wet van 4 Mei 1850 (Staatsblad no. 37);

Brengen bij deze ter kennis van de Ingezetenen, dat afschriften van de Processen-verbaal van Stem-inlevering en Stem-opneming, van den 17 en 18 dezer, tot benoeming bij herstemming van vier Leden voor de Provinciale Staten, in het Kiesdistrict waarvan Middelburg de hoofdplaats is, in de Benedenzaal van het Raadhuis zijn aangeplakt en ter Secretarie voor een ieder ter inzage nedergelegd.

Gedaan ten Raadhuize der Stad Middelburg, den 20 September 1850.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
PASPOORT VAN GRIJPSKERKE.
Ter ordonnantie van Hun Ed. Achtbare,
M. F. LANTSHEER.

VEEMARKT.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Stad MIDDELBURG, brengen bij deze ter kennis van de belanghebbenden, dat de NAJAARS PAARDEN- en VEEMARKT, naar aanleiding van het Besluit van Zijne Excellentie den Minister van Binnenlandsche Zaken van den 14 Maart 1849, zal plaats hebben op Donderdag den 10 October aanstaande.

Gedaan ten Raadhuize der Stad Middelburg, den 20 September 1850.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
PASPOORT VAN GRIJPSKERKE.
Ter ordonnantie van Hun Ed. Achtbare,
M. F. LANTSHEER.

Binnenlandsche Tijdingen.

MIDDELBURG, den 20 September.

Uit de bekende lijsten, waaruit eene herstemming voor leden der Provinciale Staten moest geschieden, zijn op gisteren verkozen:

In het kiesdistrict ZIERIKZEE, de heeren: jhr. *W. D. de Jonge*, *W. J. van Voorst Catsheek*, *C. van der Stelpe Mz.*, *J. van der Hoeve Cz.*

In het kiesdistrict GOES, de heeren: *A. Kakebeeke*, mr. *J. C. R. van der Bilt*, *J. F. van de Putte*, *B. van der Mandere*, mr. *J. J. van Deinse*, mr. *G. W. T. Vogelvanger*, *P. P. T. Pierssens*, *O. Verhage*.

In het kiesdistrict SLUIS, de heeren: *S. H. van Diggelen*, *A. de Smidt*, *L. van den Berg*, *P. W. Steenkamp*, *H. G. Hammacher*, *J. A. Blankert*.

Bij de herstemming ter benoeming van een lid der tweede kamer van de Staten-Generaal, in het hoofd-kiesdistrict Assen, is de heer mr. *P. van der Veen*, te Smilde, met 825 stemmen benoemd, tegen den heer mr. L. N. graaf van Randwijck, die 523 stemmen verkregen heeft.

Z. M. kennis hebbende genomen van het verslag, omtrent den afloop van de ligting der nationale militie van 1849, heeft den minister van binnenlandsche zaken gemagtigd, om aan de overheden, welke zich in dezen loffelijk van hare taak hebben gekweten en het hare hebben toegebragt ter behoorlijke verzekering van de uitvoering der wet, hoogstdeszelfs tevredenheid deswegens kenbaar te maken.

— De beroemde Engelsche kruidkundige *Robert Brown*, bevindt zich sedert eenige dagen te Leyden.

— De Nederlandsche schilderschool heeft een gevoelig verlies geleden, door het overlijden van den hoogst verdienstelijken portret- en historieschilder, *Charles van Beveren*.

Breda 18 *september*. Laatstleden zondag, den 15 dezer, zijn alhier aangekomen en in het gebouw der koninklijke militaire akademie opgenomen, de adelborsten der marine van het 2de, 3de en 4de studiejaar, te zamen 72 in getal. Den volgenden morgen werden deze jongelieden in de uitspanningszaal der akademie in den kring verzameld, waar zij toen door den gouverneur, den generaal-majoor *Seelig*, hartelijk welkom geheeten en op eene gepaste wijs toegesproken werden. Ook des middags aan tafel werd door den gouverneur een toast aan de vereenigde kweekelingen der land- en zeemagt en den toekomstigen roem des vaderlands, door beider eendragtige pogingen, ingesteld: terwijl daarna een der kadetten van het vierde of hoogste studiejaar der militaire akademie, de nieuwe kameraden der marine met een' uit het hart voortgekomen welkomst- en vriendschapsdronk begroette, die door een der adelborsten van het vierde jaar dadelijk in denzelfden zin beantwoord werd, beiden door het levendigst gejuich van al de kweekelingen krachtig beaamd. Werkelijk mag men de goede verstandhouding en den weerkeerigen vriendschappelijken omgang der kadets en adelborsten alleruitmuntendst noemen.

De avond was aan toonkunstig genot gewijd, waartoe de muziek der stedelijke schutterij zich bereidvaardig aangeboden had, en een aantal stukken voortreffelijk uitvoerde; terwijl gezegd muziekkorps, na den afloop, den gouverneur der akademie, den generaal-majoor *Seelig*, nog eene luisterrijke serenade bragt.

De dag had over het geheel een feestelijk voorkomen, daar de ingezetenen uit eigen beweging, ook mede ter zake van het 25jarige bestaan van het stads teeken-instituut, de vaderlandsche vlag hadden uitgestoken, die men allerwege zag wapperen.

Gisteren morgen zijn de lessen ook voor de adelborsten der 2de, 3de en 4de studiejaren bij de akademie aangevangen, en is alles in gang gebragt, als ware het de hervatting der lessen na eene gewone vacantie.

De goederen van het Medembliksche-Instituut, de bibliotheek en modellen, zijn achtervolgelijk in een vijftal schepen herwaarts overgebragt, en zijn reeds of worden nog in de daar voor bestemde lokalen geplaatst en in orde gesteld.

Kerknieuws. — *IJsselmonde* 15 *september*. Heden was het voor deze gemeente een feestdag. Hare hartelijk geliefde leeraar, *J. J. van Deinse*, vierde gedachtenis van zijne 25jarige Evangeliedienst. Hij was vroeger te Heilo en te Sas-van-Gent c. a., en gedurende de laatste 19 jaren alhier werkzaam in de Heilige bediening. Buitengewoon was de deelneming niet alleen door naastbestaanden en vrienden, door ambtsbroeders en kerkeraadsleden, door de rijken en aanzienlijken, maar ook door armen in woorden en daden betoond op aandoenlijke wijze. Eene groote schare was tot de plegtige godsdienstoefening opgekomen, waarin de beminde man vol ootmoed en dankbaarheid sprak naar aanleiding van Hand. XXI: vs. 19 en 20*a*. Het zeldzaam voorregt viel hem te beurt, dat dit feest door zijne beide ouders werd bijgewoond; zijn grijze vader, Ds. *Adr. van Deinse*, mogt zelfs voor het eerst weder met de gemeente opgaan, naauwelijks hersteld van eene ernstige ziekte, die de vrees had doen ontstaan, dat deze heugelijke dag door hem niet zou zijn beleefd.

Veere 20 *september*. Met genoegen verneemt men, dat Ds. *L. P. Troutmann* de op hem uitgebragte beroeping naar deze gemeente heeft aangenomen.

Thans zijn de benoemde afgevaardigden bekend, die door de groote kerkeraden der Nederlandsche Israëlitische gemeenten naar 's Gravenhage zullen worden gezonden, tot het aldaar bijwonen der algemeene vergadering, waarop over een algemeen reglement voor het Israëlitisch kerkgenootschap zal worden gehandeld. Het zijn de heeren mr. *A. C. Cosman* en mr. *S. E. Nijkerk*, van Amsterdam; *T. Polak Daniels* en mr. *A. de Pinto*, van 's Gravenhage (de laatste van de Nederlandsche Portugesche Israëlitische gemeente aldaar); *J. Hartogensis*, van 's Hertogenbosch; *J. B. Drielsma*, van Leeuwarden; *J. A. Philipson*, van Zwolle; *L. Ali Cohen*, van Groningen; *B. E. Herschel*, van Amersfoort; *S. Bloemendaal*, van Maastricht; *D. M. Ezechiels*, van Rotterdam, en *V. van Lissa*, van Middelburg. Noch van de Nederl. Israëlitische hoofdsynagoge te Nijmegen, noch van de Nederl. Portugesche Israëlitische gemeente te Amsterdam, zijn leden voor de algemeene vergadering afgevaardigd. De verkiezingen voor de overige leden, regtstreeks door de contribuerende Israëliten gekozen, hebben bereids in vele gemeenten plaats gehad, of zullen achtervolgens worden gehouden.

Buitenlandsche Tijdingen.

Duitschland. — *Weenen* 14 *september*. Het statuut voor de organisatie van Hongarije is uitgevaardigd. Daarbij wordt de wet buiten werking gesteld, bij welke aan de militaire magt een zeker aandeel in de regeling en het bestuur der burgerlijke zaken was opgedragen.

— Bij gebrek aan klinkende munt, is men in Oostenrijk er toe gekomen om het muntpapier in stukken te scheuren en deze stukken, naar gelang der verminderde waarde, uit te geven. Dezer dagen is dit bedrijf in Praag verboden.

Frankfort 16 *september*. De keurvorst van Hessen is in den avond van 15 september alhier aangekomen en heeft zich onmiddelijk naar de villa van de gravin *Schaumburg* begeven, werwaarts zijne bedienden hem reeds waren voorgegaan. De minister *Baumbach* vergezelde hem, terwijl *Hassenpflug* eenige uren later aankwam. Den volgenden dag, des morgens ten 10 ure, hield de keurvorst met zijne ministers raad, en ontving kort daarop den Oostenrijkschen veldmaarschalk *von Schirnding*. Later moeten nog bijzondere conferentiën tusschen de Hessische ministers en de leden van den bondsdag hebben plaats gehad.

Mag men de loopende geruchten gelooven, dan zoude graaf *Thun* op nieuw aan den keurvorst ondersteuning door Oostenrijksche en Beijersche militairen hebben toegezegd, indien het volk tot daden van geweld mogt overslaan. De Hessische regering zou van haren kant besloten hebben tot het uiterste vol te houden. Des namiddags is de keurvorst naar Hanau vertrokken, waar hij voorloopig zal verblijven. De ministeriën worden naar Bockenheim verplaatst. Zoo als wij gisteren zeiden, heeft Pruissen bevel gegeven dat zijne troepen, in Hessische plaatsen in garnizoen, dezelve zouden verlaten en zich naar het Nassausche begeven. In den morgen van 17 dezer moeten zij reeds Bockenheim verlaten hebben.

Te Kassel is in den staat van zaken weinig of geene verandering gekomen, er bleef op 16 september een ongestoorde rust heerschen. Het hof van appel heeft nog niets omtrent de aanklagt tegen het ministerie beslist. De luitenant-generaal *Bauer* voerde voortdurend het opperbevel.

Het bijeentrekken der Hanoversche troepen aan de Hessische grenzen, zoo uit Hameln als uit Münden, bevestigt zich. De troepen hebben bevel gekregen om bij het uitbreken van onlusten het land binnen te rukken.

— Een der Berlijnsche bladen, genaamd *Constitutionele correspondent*, dat met het ministerie in relatie schijnt te staan, zegt in zijn jongste nommer, dat het unie-parlement binnen kort te Erfurt weder zal worden bijeengeroepen.

— Twee telegraphische depeches uit Weenen, dato 14 en 15 september, melden, dat het officiële dagblad in zijne nummers van die twee dagen de ministeriële voordragt omtrent de politieke en administratieve organisatie mededeelt. Het bestuur van het land zal worden opgedragen aan een stadhouder, die te Pesth zijn verblijf houdt. De geheele provincie zal, met behoud der indeeling vn comiaten, in vijf districten worden gesplitst, te weten: Pesth, Presburg, Oedenburg, Kaschau en Grosswardein.

— Uit Sleeswijk-Holstein is geen nieuws. Generaal *Willisen* heeft bij eene dagorder zijne troepen dank gezegd voor de dapperheid en volharding, in de gevechten van 12 en 13 september betoond, er bijvoegende, dat het doel dezer operatie volkomen gelukt was. In de landsvergadering is namens het stadhouderschap ongeveer gelijke mededeeling gedaan.

Italie. — Aan eene minnelijke oplossing der groote questie tusschen Rome en Sardinie is nog niet te denken. Men zegt, dat *Pius IX* binnen kort een document openbaar zal maken, waarin hij de zaak van den aartsbisschop van Turin voorstelt als de zaak der geheele catholijke wereld.

— De Toscaansche ministeriële wijziging zou in den geest der constitutie zijn geschied.

— Eenige bijzondere berigten melden, dat de Fransche gezant te Turin, de heer *Ferdinand Barrot*, met warmte de zaak van het hof van Rome voorstaat, en volgens den last, hem opgedragen, koning *Victor Emanuël* zou aanraden, den heer *Siccardi* op te offeren om concessien aan den heiligen stoel te geven. Van eene andere zijde wordt verzekerd, dat het kabinet van Turin geenszins genegen is om een stap terug te doen.

Frankrijk. — *Parijs* 17 *september*. Het dagblad *le National* is zeer vergramd op *de Girardin*, en verklaart niet langer deszelfs polemiek met de *Presse* te willen voortzetten. De heer *de Girardin* uitgenoodigd zich te vereenigen met het programma vervat in de volgende weinige woorden: *eerbied voor de constitutie*, antwoordt met den kreet *geene constitutie meer!* Dat, roept de *National* uit, dat is eene daad van verraad. Wij verwerpen, dus gaat het blad voort, en zullen altijd verwerpen dien schandelijken transactiegeest, waaraan de heer *de Girardin* de grondbeginselen, de kracht en de eer der republikeinsche partij opoffert, zonder eenigen waarborg voor de aanneming der royalisten. Het laatste woord van de *Presse* is: *geene revolutie meer!* dat is ook het onze; wij willen dit doel bereiken door de constitutie te eerbiedigen, de *Presse* daarentegen door haar te schenden. De tijd zal tusschen ons vonnis vellen, doch, wat er gebeuren moge, onze keuze is gedaan. Wij komen er openlijk voor uit en eindigen met deze verklaring de al te lange polemiek. Wij verkiezen eene revolutie *voor* de constitutie, boven eene revolutie *tegen* de constitutie; wij strijden liever *voor* het regt dan *tegen* het regt!

— De *Messager du Midi* verhaalt, op geloof van een ooggetuige, dat in den avond van 30 aug. in de hemelstreek van den grooten Beer een schitterend verlichte bol gezien werd, zich buitengewoon snel in de rigting van Oost naar West bewegende en met eene hevige ontploffing in het Zenith verdwijnende. Onmiddellijk daarop hoorde men een fluitend geluid, en eene zware massa viel op den grond neder in de nabijheid van eenige landlieden, die in hunnen wijngaard wandelden. Die massa werd, nadat de pastoor was geroepen, van de haar omringende aarde ontdaan; en tot niet geringe verbazing vertoonde zij eene aanzienlijke hoeveelheid gouddeelen. Sedert dat oogenblik ziet men in de omstreken van Montpellier elken avond vele lieden, met de oogen op het Zenith gevestigd, denkende dat ook hun uit het Hemelsche Californie iets zal toevallen.

— Dezer dagen namen eenige Belgische natuurkundigen, op de hoogten van Belleville, met vliegers, waaraan eene gemagnetiseerde ijzeren punt bevestigd was, eenige meteorologische proeven, toen plotseling een hunner, die zich niet genoegzaam geïsoleerd had, door een electrischen stroom getroffen, bewusteloos nederzonk. Door de spoedig aangebragte hulp werd hij in het leven terug geroepen, doch zijn regterarm is verlamd en hij zal dien welligt nimmer weder kunnen gebruiken.

— *Lola-Montes* is weder te Parijs teruggekeerd, maar verkeert thans in behoeftige omstandigheden; de heer *Heald* heeft haar geheel aan haar lot overgelaten.

— Eene dievenbende, welke aan die van *Cartouche* en *Mandrin* doet denken, had zich te Belleville in eene afgelegen straat gevestigd. De staf der bende bestond uit een kapitein, een luitenant, twee onder-luitenants, vier brigadiers en acht onder-brigadiers; 120 personen stonden onder de bevelen van dezen staf. De bende was volgens zeer zonderlinge statuten georganiseerd; zoo kon onder anderen niemand daarbij worden ingelijfd, of hij moest ernstige zaken met de regterlijke magt aan de hand gehad hebben. De kapitein en twee van de brigadiers dezer bende zijn thans in handen der justitie gevallen, waarop de bende zich ontbonden en van Belleville verwijderd heeft. De kapitein, die zich baron der Ardennen deed noemen, is een jong mensch van goede familie, die aanvankelijk eene goede opvoeding heeft genoten, maar later beurtelings soldaat en acteur is geweest; de vrouw van een kapitein te Havre had hare familie verlaten en was den aanvoerder der bende naar Belleville gevolgd; weinige dagen geleden bevond de aanvoerder zich met deze vrouw in den schouwburg in eene loge, naast die welke voor de Indiaansche prinsen bestemd was, met oogmerk deze van hunne kostbare diamanten te berooven, doch dit voornemen leed schipbreuk, daar de heer *Roqueplan*, de directeur van den schouwburg, zijne loge aan de prinsen had aangeboden. Het bendehoofd had onder anderen twee sierlijke rijtuigen ter zijner beschikking, welke nu naar de prefectuur van politie zijn overgebragt.

— Het genootschap *le Dix Decembre* doet in alle voorsteden van Parijs eene petitie ter onderteekening rondgaan, waarin gevraagd wordt 1. herziening der constitutie; 2. het tienjarig presidentschap van *Louis Napoleon*; 3. een jaarlijksch inkomen voor hem van zes millioen francs; 4. de Tuilerien als woonplaats voor den president.

De meeste bladen bestrijden intusschen de beginselen wel-

te door dit genootschap zoo luide worden voorgestaan.

— Eergisteren hebben zich een groot aantal boekdrukkersgezellen van Parijs tot een feestmaal vereenigd. Bijna 600 dier lieden zaten aan tafel; een aantal toasten werd uitgebragt, waaronder men onderscheidde dien van den vertegenwoordiger *P. Leroux*, „aan de Londonsche brouwersknechts", welke met uitbunding gejuich begroet werd.

— De prins *van Joinville* schijnt het besluit te hebben genomen, om de candidatuur voor het voorzitterschap niet te aanvaarden. Hij zou in de eerste en voornaamste plaats in goede verstandhouding willen blijven leven met de overige leden van zijn geslacht, en te dien einde geheel ongezind zijn, om zijn zegel te hechten aan eenen maatregel, waardoor grootelijks inbreuk zou worden gemaakt op de regten van het stamhuis *Orleans*.

— Thans is er een regterlijk onderzoek ingesteld naar de baldadigheden en geweldenarijen die bij de aankomst van den president aan het stations-gebouw van den spoorweg van Rouaan zijn voorgevallen. De Elyséesche dagbladen verzekeren wel, dat de *Dix Décembre*-partij daaraan onschuldig zal bevonden worden, maar die dagbladen maken het parket niet uit. Men ziet met nieuwsgierigheid den uitslag van dat onderzoek te gemoet. Overigens ontbreekt het weder niet aan geruchten van allerlei aard, waaronder ook die van eene geheele verandering van het ministerie; inmiddels heerscht er in de hoofdstad eene volmaakte kalmte, en men zal best doen om de gebeurtenissen niet vooruit te loopen, maar rustig af te wachten; rust is hier reeds veel.

— Men spreekt veel over eene belangrijke depeche, die door den generaal *la Hitte*, minister van buitenlandsche zaken, aan den heer *F. Barot*, Fransch gezant te Turin, zou zijn afgezonden, om hem in last te geven, bij het ministerie *Azéglio* op de bevrijding van den bisschop *Franzoni* aan te dringen.

— Gisteren avond zijn twee beambten van het ministerie van buitenlandsche zaken met gewigtige instructien van hier vertrokken, de een naar Berlijn en de andere naar Weenen. Men denkt dat die instructien betrekking hebben op de zaken van Sleeswijk-Holstein en Hessen-Kassel.

— Op dit oogenblik bevinden zich een aantal prefecten te Parijs, om met het bewind over den tegenwoordigen stand van zaken te raadplegen en inlichtingen uit hunne departementen mede te deelen.

— De Fransche consul uit Fernambuc is reeds over Londen te Havre aangekomen en op weg naar de hoofdstad.

Zeetijdingen.

VLISSINGEN, den 20 *september*. Voor Antwerpen bestemd zijn de reede gepasseerd: *Saumalainen*, J. Palm, van Christiaansand; *Fortscritt*, P. N. Voss, en *Speculation*, J. L. W. Vogt, beide van Riga, alle drie met hout.

Van Antwerpen naar zee: *Auguste*, Plageman, naar Newcastle; *Minerva*, Wallis, naar Christiania; *Labirinto*, de Oyarvide, naar Santander, alle drie met ballast; *Antonius*, Vulhopp, naar Alexandrie; *Holderness*, Shelfield, naar Londen; *Tugend*, Fretwurst, naar Alexandrie, en *Prudence*, Caons, naar Duinkerken, alle vier met lading.

Van Gent: *Clemence*, Bauwens, naar Villa-Nova, met ballast.

GRAANMARKT. — *Middelburg 19 September.*

Er was heden over het algemeen veel graan ter markt, en dewijl er ook goede kooplust was, zijn er vrij wel zaken gedaan. De puike jarige tarwe bragt volkomen den prijs der voorgaande week op; de nieuwe voor zaai-tarwe ging mede goed van de hand; de gewone soorten zijn 25 cents lager te rekenen. De rogge, hoewel men die op vorigen prijs hield, kon denzelven niet opbrengen; garst is mede 25 cts. lager te noteren; de paardeboonen zijn 15 cts. lager afgegeven. Walchersche witteboonen waren flaauw prijshoudend; de nieuwe bruine dito zijn *f* 1 minder gekocht, en de Walchersche groene erwten, zoo de groote als de gewone soort, werden 50 cts. lager afgedaan. Boekweit was niet ter veil. Koolzaad bleef in een doen, met goeden handel. — Prijzen der oliën als voren.

MIDDELPRIJZEN *der* **OBJECTEN** *van* **MARKT** *binnen de Stad* **MIDDELBURG**, *op den* 19 *September* 1850.

	per Ned. Mudde		per Ned. Mudde
Tarwe	*f* 8 , —	Boekweit	*f* 5 , 75
Rogge	– 5 , 60	Witteboonen	– 8 , 50
(tot regeling der Broodzetting)		Groene Erwten	– 6 , 75
		Aardappelen	– 1 , $77\frac{1}{2}$
Gerst	*f* 4 , —		per Ned. Pond
Haver	– – , —	Versche Boter	*f* — , 66

Zetting van het **BROOD**, *voor het tijdvak loopende van den* 23 *tot den* 29 *September* 1850.

(per Nederlandsch Pond)

Fijn Tarwenbrood	$18\frac{1}{2}$ cts	Roggenbrood	11 cts.
Grof Tarwebrood	$16\frac{1}{2}$ —	Masteluinbrood	$13\frac{1}{2}$ —

Prijs-courant van Effecten.

Amsterdam, *den* 18 *September* 1850.

$2\frac{1}{2}$ pct. Werk. Schuld	$57\frac{5}{16}$ à	$57\frac{1}{2}$	Rusland, *Hope & Co.*	$105\frac{1}{2}$ –	—
3 dito dito dito	$68\frac{3}{8}$ –	$68\frac{1}{2}$	—— Leening 1828/1829.	$105\frac{5}{8}$ –	—
4 dito dito dito	$89\frac{3}{8}$ –	$89\frac{1}{2}$	—— Idem 1831/1833.	$96\frac{3}{16}$ –	$96\frac{1}{4}$
Amortisatie-Syndic.	— –	—	—— Idem 1840.	$88\frac{1}{16}$ –	$88\frac{7}{8}$
—— $3\frac{1}{2}$ pct.	— –	—	Spanje, *Ardoin*	$12\frac{1}{2}$ –	$12\frac{5}{8}$
Handel-Maatschappij.	— –	—	—— Coupons	$10\frac{3}{16}$ –	$10\frac{1}{4}$
Aand. Holl. Spoorweg	$64\frac{1}{2}$ –	—	Portugal 4 pct.	$36\frac{7}{16}$ –	$36\frac{1}{2}$
Rijn Spoorweg	$91\frac{1}{2}$ –	—	Oostenrijk, *Goll. & C.*	— –	—
Oost-Ind. Leen. 4 pct.	[illegible] –	$88\frac{1}{2}$	—— 4 pct.	— –	—
Fransche 3 pct.	[illegible] –	$54\frac{1}{4}$	—— Metaliek	$77\frac{3}{4}$ –	$77\frac{7}{8}$
Dito 5 pct.	[illegible]	—	Pruissen, 1832. *f*	— –	—
Napelsche certificaten	— –	—	Denemarken N. Lond.	— –	—

Wetenschappelijke Berigten.

Tweede Congres van Nederlandsche Taal- en Letterkunde.

AMSTERDAM, MAANDAG 16 SEPTEMBER.

(*vervolg.*)

Na eene korte pause werden de werkzaamheden voortgezet. De heer *Beets*, secretaris, las een brief van den heer *van den Berg*, houdende betoog van het noodzakelijke en wenschelijke eener meer volkomene zamenstelling van het besproken algemeen Nederduitsch woordenboek. De schrijver, verhinderd de vergadering bij te wonen, stelde daarom schriftelijk voor, dat die geleerden, welke tot het daarstellen van zoodanig woordenboek zouden willen medewerken, hunnen naam teekenden op eene lijst welke men daartoe op het bureau zoude gereed leggen.

De heer *Baecker*, van St. Winox-Bergen, voormalig Fransch Vlaanderen, volgde nu in de rei der sprekers, en las eene Fransche redevoering over den maritiemen toestand van Fransch Vlaanderen, vóór en gedurende de Romeinsche overheersching. Deze geleerde schets werd mede algemeen toegejuicht. De heer *J. Kats*, uit Brussel, de laatste der ingeschreven sprekers voor heden, onderhield de vergadering over het bijdragen tot de handhaving, opbeuring en den bloei van Nederlandsche taal- en letterkunde; als middel daartoe wenschte de redenaar, dat zij, die zich met het schrijven van boeken bezig houden, zich meer tot het volk en niet slechts tot meer beschaafde standen zouden wenden; dat zij hunne denkbeelden inkleeden op eene ook voor de mindere klasse bevattelijke wijze, en eindelijk, dat zij de prijzen hunner werken zoo laag mogelijk stellen. De geestige wijze, waarop de redenaar zijne gevoelens ontwikkelde, vondt algemeen bijval en luide werden zijne woorden toegejuicht.

De heer *Prudens van Duyse*, las nu een vers van mevr. *van Ackere*, geb. *Doolaeghe*, van Dixmuide, na omtrent de kundige schrijfster eenige bijzonderheden te hebben medegedeeld. Eindelijk en ten laatste werd het spreekgestoelte nog eenige oogenblikken door jhr. *Macaré*, van Utrecht, ingenomen, die, afgevaardigd door het historische genootschap aldaar, de oplettendheid der leden vestigde op het nut dier instelling, welke met de bedoeling van het congres in het naauwste verband staat.

Nadat de voorzitter had te kennen gegeven, dat prof. *Vreede*, door ambtsbezigheden verhinderd, de betrekking van onder-voorzitter verder niet zoude kunnen vervullen, en de heer mr. *Voorduin*, lid van het provinciale hof in Utrecht, als zijnen plaatsvervanger had voorgesteld, ging de vergadering uiteen.

De tweede zitting werd dingsdag morgen ten half elf ure geopend. Na de lezing van de notulen der vorige zitting, werd door den heer mr. *J. van Lennep* de aandacht van het congres gevestigd op het voorstel, vervat in de op den vorigen dag gelezen brief van den heer *van den Bergh*, waarop nog geen besluit is genomen. De voorzitter antwoordt hierop dat deze brief, na afloop der werkzaamheden, nog eens zal worden gelezen en in beraadslaging gebragt.

De voorzitter geeft kennis, dat de heer baron *de Saint Genois* eenige zijner werken aan het congres heeft aangeboden, en dat ook van den heer mr. *I. da Costa* een zijner geschriften is ontvangen, voor welke blijken van belangstelling aan genoemde heeren dank wordt gezegd.

De secretaris, ds. *N. Beets*, geeft daarop lezing van drie ingekomen brieven, als van den heer *J. Moulin* te Kampen, *D. J. ten Zeldam Ganswijk*, te Dordrecht, en *C. Kruseman*, te 's Hage, houdende berigt, dat zij verhinderd zijn het congres bij te wonen. De heer *Ganswijk* in zijn brief nog terugkomende op en uitweidende over de punten, waarover hij had gehoopt het woord te voeren, en in het programma van het congres vermeld, vindt de heer *Schleijer* daarin aanleiding, ten opzigte van de belasting waaraan de boek- en kunstwerken enz. in ons land zouden onderworpen zijn, te verklaren, dat de Nederlandsche boekhandel dankbaar erkent, dat dusdanige belasting niet bestaat; terwijl hij wijders, betreffende dit en een ander punt, op verzoek des voorzitters, ter gelegener tijd nader het woord zal voeren.

Tot de werkzaamheden overgaande, is het eerst aan de orde, het uitbrengen der rapporten omtrent het algemeen Nederlandsch woordenboek, door die heeren welke daartoe door het eerste congres waren uitgenoodigd. Die rapporten worden uitgebragt.

1. Door prof. *Bormans*, van Luik, die de vele zwarigheden opsomt welke, naar zijn oordeel, der bereiking van het voorgestelde doel in den weg staan; de aandacht vestigt op de niet duidelijke omschrijving der vraag, als wetende hij daaruit niet, of wel met het woord *plan*, dat der *inrigting* of der *uitvoering* wordt bedoeld; doet het verschil uitkomen tusschen de woorden *volledig*, zoo als in het oorspronkelijke voorstel van den heer *G. van Wijk*, op het Gentsche congres, stond, en *algemeen* Nederlandsch woordenboek, zoo als het thans wordt genoemd; voorts het bezwaar in de afbakening der grenslijn tusschen *plat Nederduitsch* en *plat Nederlandsch*. Spreker wenscht ook duidelijk omschreven te zien, wat te verstaan zij door *de eischen des tijds*, waaraan het woordenboek moet beantwoorden, en doet vervolgens een aantal vragen kennen, wier beantwoording hoogst moeijelijk zal zijn, terwijl hij ten slotte zijnen spijt te kennen geeft, dat het voorstel te Gent gedaan, tot benoeming eener commissie, tot het onderzoek van al die vragen, niet is aangenomen geworden, te meer daar de leden, uitgenoodigd om zich met de zaak bezig te houden, weinig hebben verrigt, doordien zij niet vereenigd hebben gearbeid.

2. Door prof. *David*, den voorzitter. Deze behandelde kortelijk de vier volgende vragen: 1. Is er behoefte aan een algemeen Nederlandsch taal- en letterkundig woordenboek? 2. Is de tijd gekomen, om tot de zamenstelling daarvan over te gaan? 3. Naar welk plan zal die arbeid worden aangelegd? 4. Door welke middelen zal die uitvoering mogelijk zijn?

De twee eerste vragen werden bevestigend beantwoord. *Weilands* woordenboek is ontoereikend voor de woorden des voortijds; ook vele andere woorden, waarmede goede en gezaghebbende schrijvers de taal hebben verrijkt, mist men er. Thans kan ook veel worden verklaard en uitgelegd, wat, in den tijd van *Weiland* nog duister was; de meeste en beste voortbrengselen der middeleeuwsche letterkunde waren vroeger niet voorhanden of zeldzaam, en tegenwoordig zijn zij door den druk openbaar gemaakt en met aanmerkingen enz. voorzien. De bouwstoffen tot den arbeid zijn er, waarom dan niet de handen ineengeslagen. Men late zich niet weerhouden door de vrees dat het werk onvoltooid blijve; in den aard der zaak ligt het, dat het niet volmaakt en vatbaar zij voor verbetering, doch als de grondslag eens gelegd is, kan daarop worden voortgebouwd.

Ten derde geeft de redenaar eenige wenken, ten opzigte van het aan te nemen plan, en in de vierde plaats, betreffende de middelen, zegt hij niet te twijfelen aan de medewerking van alle belanghebbenden. De medewerking heeft *Weiland* ontbroken, en de broederlijke gemeenschap tusschen Belgie en Noord-Nederland, die spreker van dag tot dag nauwer hoopt te worden, (*toejuiching*) bestond ook destijds niet. (*Wordt vervolgd.*)

TER DRUKKERIJ VAN DE GEBROEDERS ABRAHAMS.